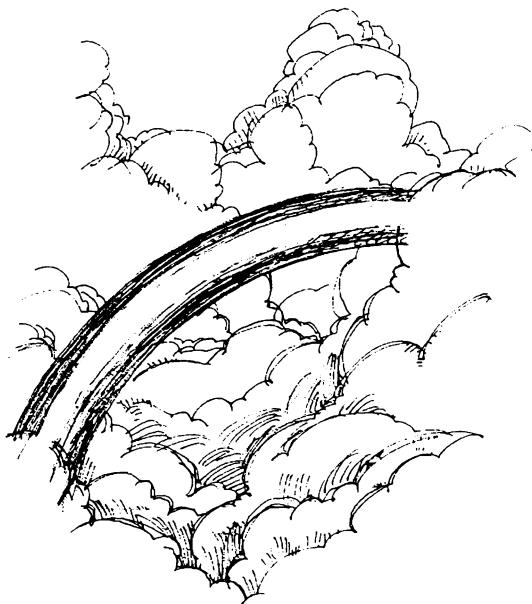

**Lab tóo` tú` ni` mí' ^ júu`
quiá' ^ Fidiée`
e fé' ` cuaiñ~ quiá' ^
jalé' ` e calí`
malíi~ guí eáang`**

Chinanateco de Santiago Comaltepec

Lab tóo` tú`'ni` mí'^ júu`
quiá'` Fidiée`
e fé` cuaiñ` quiá'`
jalé` e calí` malíi`gui
eáang`

Resumen de Génesis 1-11

Chinanteco de Santiago Comaltepec

La Liga Bíblica
Las Sagradas Escrituras para Todos

**Las ilustraciones son propiedad de
Alice Paschal, y son usadas con el
permiso correspondiente.**

© La Liga Bíblica, A.C. 2002

Primera edición
Resumen de los capítulos de Génesis 1-11
Chinanteco de Santiago Comaltepec
CCO 02-175 .5C
México, D.F.

PRÓLOGO

Jo e fi' ni~ ji` quiá!~ Fidiée` e sii` BIBLIA
nisilí` tý~ íing!~ ji` fi' ni~ jo, coo` e sii` Júu~
Yéu!~ osi Antiguo Testamento. Jo e fi' ni~ ji` jo
sílí` treinte y nueve ji`. Jo e coo` guí íing!~ do sii`
Júu~ 'Míi!~ osi Nuevo Testamento. Jo e fi' ni~ ji`
jo sílí` veinte y siete ji`.

Jo e fi' ni~ jalé!~ ji` e sea` e fi' ni~ Júu~
Yéu!~ osi Antiguo Testamento, fi' job lí~ fé!~ quiá!~
jial ca'ée` Fidiée` cóo!~ jaléng!~ dsea` Israel ie~
malíi~guí eáang' do. Jo jaléng!~ dsea` Israelbing'
cajme!~ jalé!~ e ji` e sílí` e fi' ni~ júu~ yéu!~ do.
Jo líi~guí dos mil jii` ningóo` e calíi~ jalé!~ e ji` jo
(jo jie~ ja` coo` mil jii` calíi~ e cajme!~ dsea` lajee`
jmaquíim` jii`).

Jo e fi' ni~ ji` la fé!~ jmiguiab` jalé!~ e niing!~ e
cangojée` ie~ jo. Jo lifa` seab` a ja` sílí` e fi' ni~
ji` la e cangojée` ie~ jo. Joba` e ji` la líi` coo`
sumario.

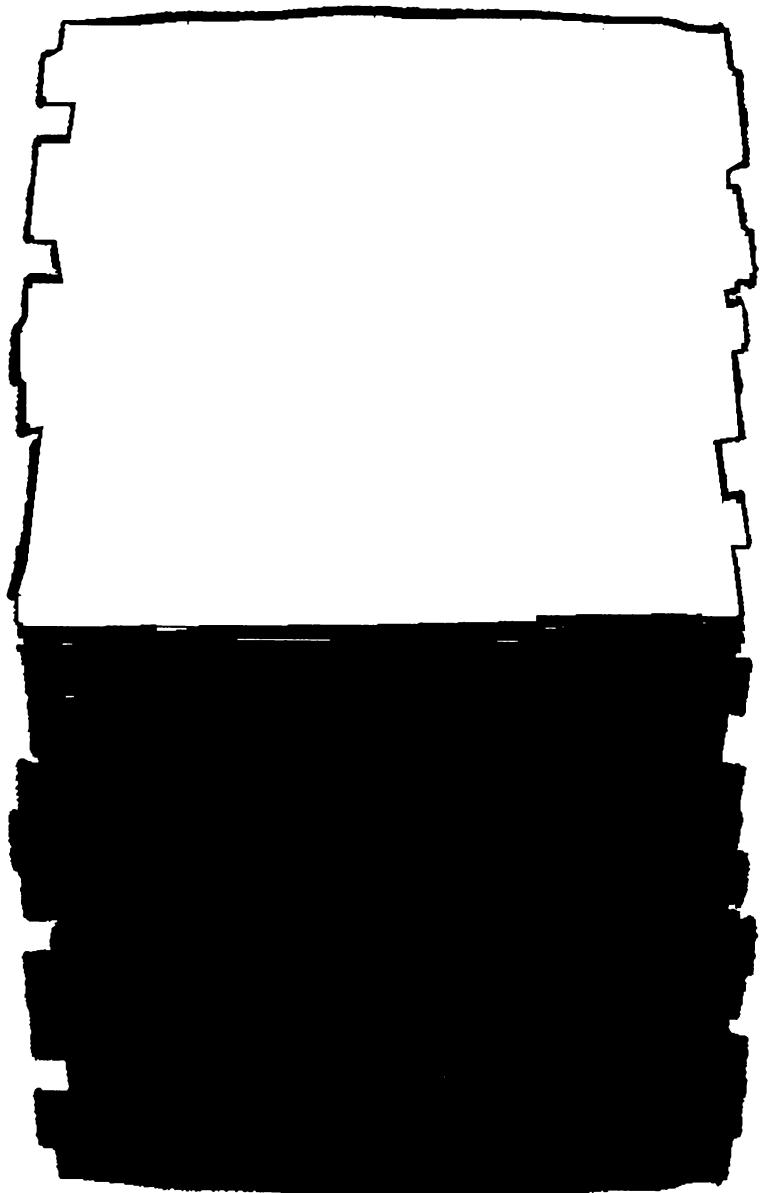

Mi~ cajmée` Fidiée` guóo'~ uó~ jmigüí` cóo'~ yú'~ jmigüí`

(Génesis 1:1–2:4)

Jo lati' mi~ uiing~, jíi!~ coo` ja` ee` sea`; ja`
sea` jalé` mó` o'gui jalé` gua` o'gui jmíñí` o'gui
jalé` 'ma` o'gui seeng` jaléng` jó` o'gui dsea`
cajo. Ja` sea` yú'~ jmigüí`. Ja` seeng` iee` o'gui
si` o'gui náu'. Dsu' jíi!~ Fidiée`bing' i seeng`.

J_oba' ca'f` dsíi` Fidiée` e cajméer` guóo'~ uó~ jmigüí` c<sub>o</sub>o'~ yá!` jmigüí` . J<sub>o</sub> laj<sub>o</sub>b calf~. Ds<sub>a</sub> jíi!` c_oo` ja` ee` sea` f_i jmigüí` mi~ cajméer` lami~ uiing~. J_o jíi!` jmíib` a~ la'úng~ f_i jmigüí` jogui n<sub>uu</sub> s<sub>ob</sub>~ cajo, j<sub>o</sub> ja` ee` jneá` jíi!` capí!` . J_o jíi!` Jmigüí` quiá!` Fidiée` ba' e ngi` f<sub>i</sub> la'úng~ f<sub>i</sub> ni~ jmíi` .

J_o mi~ cangf` j<sub>o</sub>, j<sub>o</sub> cajíng!` Fidiée` lala:

—Güili` e jneá` f_i la'úng~ f_i jmigüí` .

J_oba' mi~ cangf` e cajíng!` Fidiée` laj<sub>o</sub>, dsif` laj_ob cajneá` f<sub>i</sub> la'úng~ f<sub>i</sub> jmigüí` . J_o laj_ob mi~ cajmée` Fidiée` e sea` e jmíi` jogui e sea` e uóo` . J_o jaléb` e j<sub>o</sub> cajmée` Fidiée` ie~ jmíi` la'uii` do.

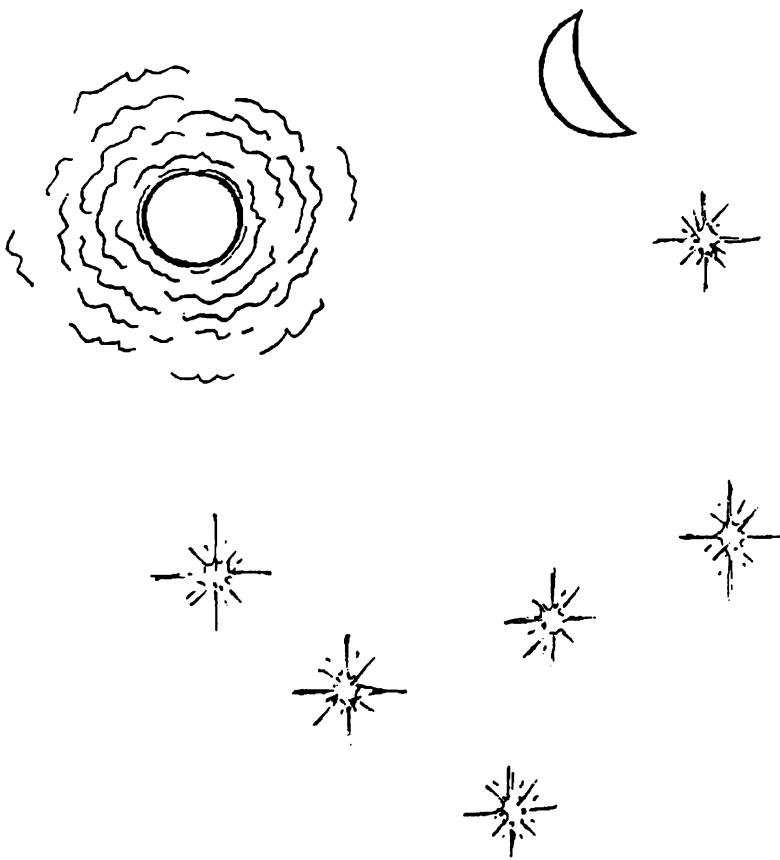
Jo mi~ catí` tý~ jmii~, jo cajmée` Fidiée` e
calf~ condseá` jalé` jmii` e a~ fi` la'úng~ fi`
jmigüí^. Jo condseá` e jmii` do cajgóo` fi` yú`^
jogui e condseá` do caje` fi` uii~. Jo jeeng~ e jmii`
do calisí` yú`^ jmigüí`.

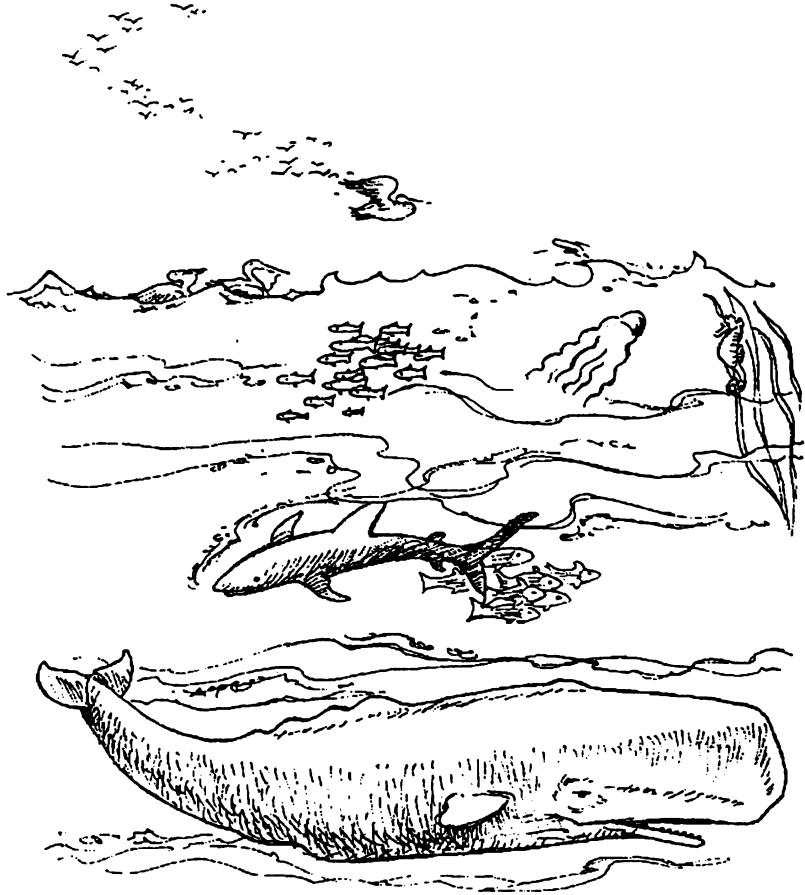
Jo mi~ catf` 'ni` jmii~, jo cajmée` Fidiée` e co'
 ca'naam` jalé` jmii` jo cajnén̄ guóo'~ uø^ li~
 quiuuu. Jo e li~ a~ jalé` e jmii` do calisí` jmiiñí`~,
jo e li~ quiuuu do calisí` guóo'~ uø^ . Jo mi~ calf~
jo, cajíng!~ Fidiée` lala:

—Güicuø' fi` ni~ guóo'~ uø^ jalé` onuu` coo'~
 jalé` 'ma` e nicuø` mijú` jogui güidsiffig` jalé` e
jo fi` la'úng` guóo'~ uø^ .

Jo lajøb calf~ dsifi` lajo. Jo dsíng!~ catf` dsíi`
 Fidiée` jalé` e cajmér` e jmii` e catf` 'ni` do.

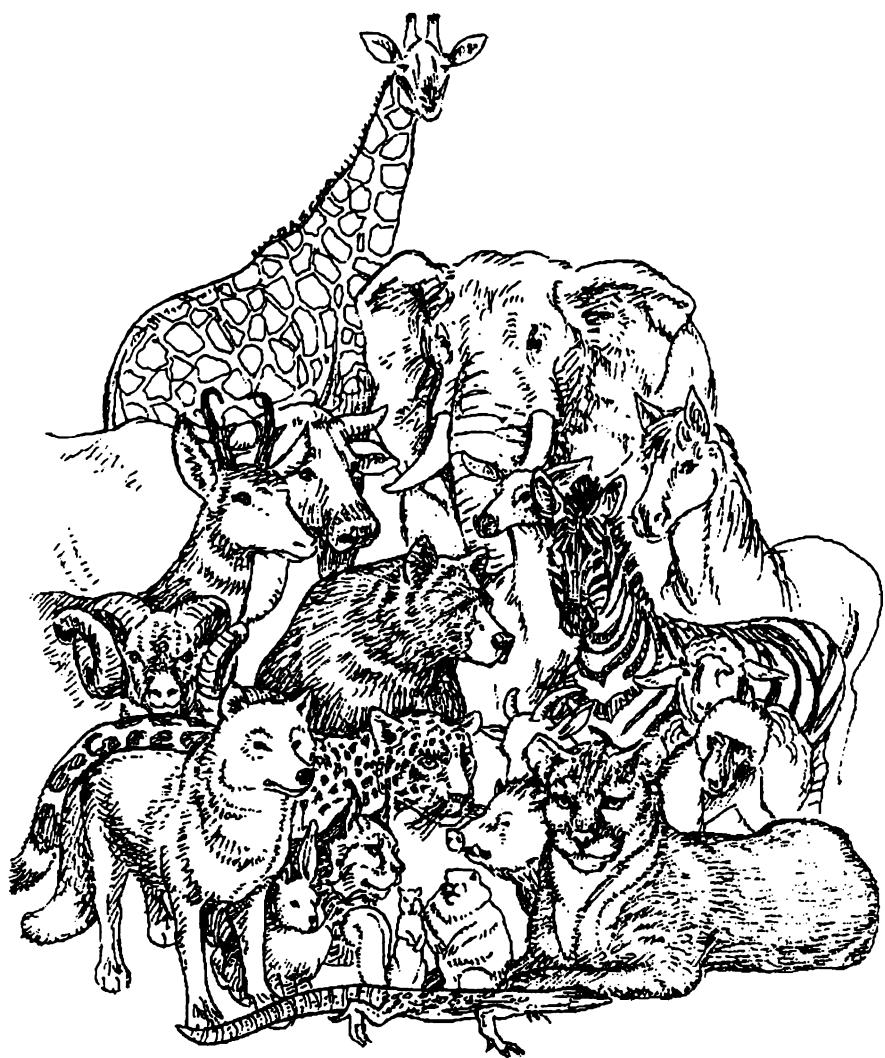

Jo mi~ catí` quié` jmíí` lajó, jo cajmeáang`
 Fidiée` iee` cóo`~ sí` cóo`~ jaléng` náu` e laco`
 njmilir~ mi~ jmíí` jogui mi~ uóø` . Jogui njmilir~
 cajo mi~ nití` jii` güíi` cóo`~ jii` guinée` . Jo lajob
 nilili` lacoo` jii` lacoo` jii` . Jo mi~ cangá` Fidiée`
 lajalé` e cajmear` e jmíí` catí` quié` do, dsíng`~
 catí` dsíir` .

Jo mī~ catf̄` e jmif̄~ 'niá` do, cajmeáang`
 Fidiée` jaléng` jó` teáang` jmif̄` cóo`~ jaléng` tā'.
 Jo cangá` Fidiée` e dsíng` jlo!` jalé` e cajméer`
 do. Jóba' casf̄'r` jaléng` i jó` do:

—Güidsifíing`na' jo güiliseeng`na' fi` la'úng`
 fi` jmigüi`.

Jo mi[~] catí[~] jñúu⁻ jmii[~], jo cajmeáang[~] Fidiée[~]
jaléng[~] jó[~] i caguiaang⁻gui i seeng[~] fi[~] la'úng⁻ fi[~]
jmigüí[~]: jo cajmeáaiñ[~] jaléng[~] jó[~] i dsijñúung[~] uø⁻
cóo[~]gui jaléng[~] jó[~] nuu[~] cóo[~]gui jaléng[~] jó[~] i
cuøøng[~] ni'eáng⁻ dsea[~] jmigüí[~].

Jo e jmīī~ job cajmeáang` Fidiée` dsea`
jm̄igüí~, jo cacuø' reiñ' ta~ e née' nir~ la'úng~ jogui
e si'gøiñ'^ quiá~ jaléng` jó~ i seeng` fi' la'úng~ fi'
jm̄igüí~. Jo i dseañu~ cōo~gui i dseamf` i
cajmeáang` Fidiée` do, jíi~ í~ bing' quíi~ jmīi~ e
ngáiñ~ jogui s̄hiñ~ cōo~ Fidiée~. Jo jíi~ jaang`
lajee` lajaléng` i jó~ i n̄icajmeáang` Fidiée` do ja`
líng` ne' laco' la líng` i dsea` do.

Jo cajíng⁻ Fidiée[~] casf'r⁻ i dsea[~] do:

—Güiliseeng` fíng` joo`na' jogui güidsifiin`
fi` la'ung` fi` jmigüí`. Jogui cuóom` lí` cø'^na'
jalé` onuu` e jmeá` cóo'~gui jalé` ofif` cajo.

Jo mi[~] cangá⁻ Fidiée[~] e eáam['] jlo^{'^} lajalé^{'^} e
cajméer['] do, joba' eáam['] cat['] dsíir['].

Jo mi[~] cadsíng⁻ e jmíi[~] jñúu⁻ do, jo catám[']
Fidiée[~] e cajméer['] lajalé^{'^}, fa' la guóo^{'~} uó⁻ cóo^{'~}gui
yá^{'^} jmigüí^{'^}, lí^{'^} lajalé^{'^} e sea['] fi['] la'úng⁻ fi[']
jmigüí^{'^}.

Jo mi[~] cat['] e jmíi[~] guié⁻ do, jo cajmi'ím[']
Fidiée[~], jo cajíñ^{'-} e lati['] ie['] jo jma'quíim['] líi['] e
jmíi[~] do laco'gui e jmíi[~] e caguiee⁻gui do.

**Mi~ cajmeáang` Fidiée~ la'uii~ dseañu~
cóo'~gui la'uii~ dseamí~**

(Génesis 2:5-25)

Jo mi~ cajmeáang` Fidiée~ la'uii~ dseañu~ fi~ jmigüí~, cajmeáang` neiñ' cóo'~ layaang~ guóo'~, jo cajiáar~ fi~ ta'i~ i~ dsea` do, jo lajoba' canaang` e cacáiñ~ do guí~. Jo cajmée` Fidiée~ coo` iá~ fi~ lí~ calísí~ Edén lí~ cajnír` jalé~ 'ma` e jlo'^ e cuø` jalé~ ofí~ e jmeá~. Jo fi~ job cajmér` e caguá~ i~ dseañu~ do, jogui cacuø'~reiñ~ do ta~ e jmóiñ~ do í~ jalé~ 'ma` e sea` e fi~ dsíi~ e iá~ Edén do. Jogui casí~reiñ~ do e cuøøm` lí~ døiñ~ jalé~ ofí~ e cuø` jalé~ e 'ma` do, dsu' lifa' quiéem` coo` 'ma` ofí~ e ja` cuøøng` dø'r~ ofí~ quiá~; co song cacu'r` e ofí~ quiá~ e 'ma` do, joba' nijmé~ e niliñir` jnang~ jalé~ e guiú~ cóo'~gui jalé~ e ja` dseeng~. Jo cajíng~gui Fidée~ casí'r~ i~ dseañu~ do e song cacúiñ~ do e ofí~ do, joba' dseáng~ nijúum~bre jóng.

Jo lí⁻ jo, ca'f` dsíi` Fidiéé` e liim` jaang` i
'neáng` i cóo'~ i dseañu' do jogui i nijmcóo'~
quiá'r` ee` jalé` e 'né` jmér`. Jo cangojéeiñ`
lajaléng` jó` i nicajmeáaiñ` lami` jéeng'gui do fi'
li` táang` i dseañu' do e laco' nitéiñ` do jial
nilisii`re' lajaang` lajaang` ne'. Jo dsu' jíi'~ jaang` i
jó` do ja` caguang`-ne' fa' e íing`ne' ta~ e
nijmcóo'~re' i dseañu' do.

Joba' cajmée` Fidiéé` e cajá` jalogüíng` i
dseañu' do, jo dsíng`- caquiáiñ`- do. Jo lajee` jo,
caguir` cataang` mo'uóøiñ`- do, jo cóo'~ e
mo'uóøiñ`- doba' cajmeáaiñ` jaang` dseamf` .

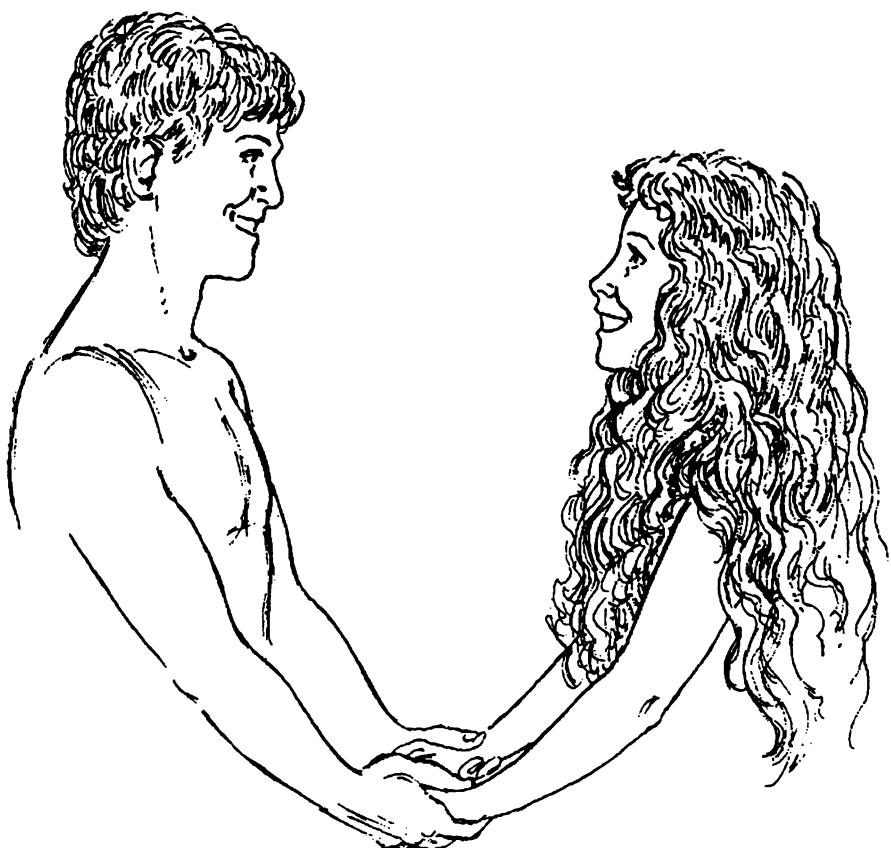

Jo mi~ cajné~ dsíi' i dseañu~ do, cangojéeng`
Fidéé~ i dseamf` do fi' quiniñ~ do e laco'
nilicuíiñ~ do dseamf` quiá'r~. Jo dsíng`~
calí'iáang` dsíi' Adán, joba' cajíñ~- casí'r~ i dseamf`
do:

—Co' cóo'~ ngúu' táam` baa ca'uíin~, joba'
dseamfb` nilisii`~ quié~e, co' la'eáang' cóo'~
dseañu~ ba' e ca'uíin~.

Joba' lajíi'~ ie~ job jáa' e 'naang` dseañu~
quiá'~ sejmiir~, jo cúiñ~ guoor` cóo'~ dseamf`
quiá'r~, jo lajíi` huáaiñ~ do ni'uíiñ~ lafa' jaam`
dsea`.

Jo ie~ jo, ríngúum' i dseañu~ do cóo'~ i
dseamf` do ngír~, jo dsu' ja` ee` lí'r^ e f` líiñ~ jíi'~
capí!~ quiá'~ rúiñ~.

La'uii~ dsee~ e ca'ée` dsea` jmigüí`

(Génesis 3)

Jo i dseamf` la'uii~ do cōo!~gui i dseañu!~
la'uii~ do, fí` dob neáaiñ` e fí` dsíi` iá` e cajmée`
Fidiée` e sii` Edén.

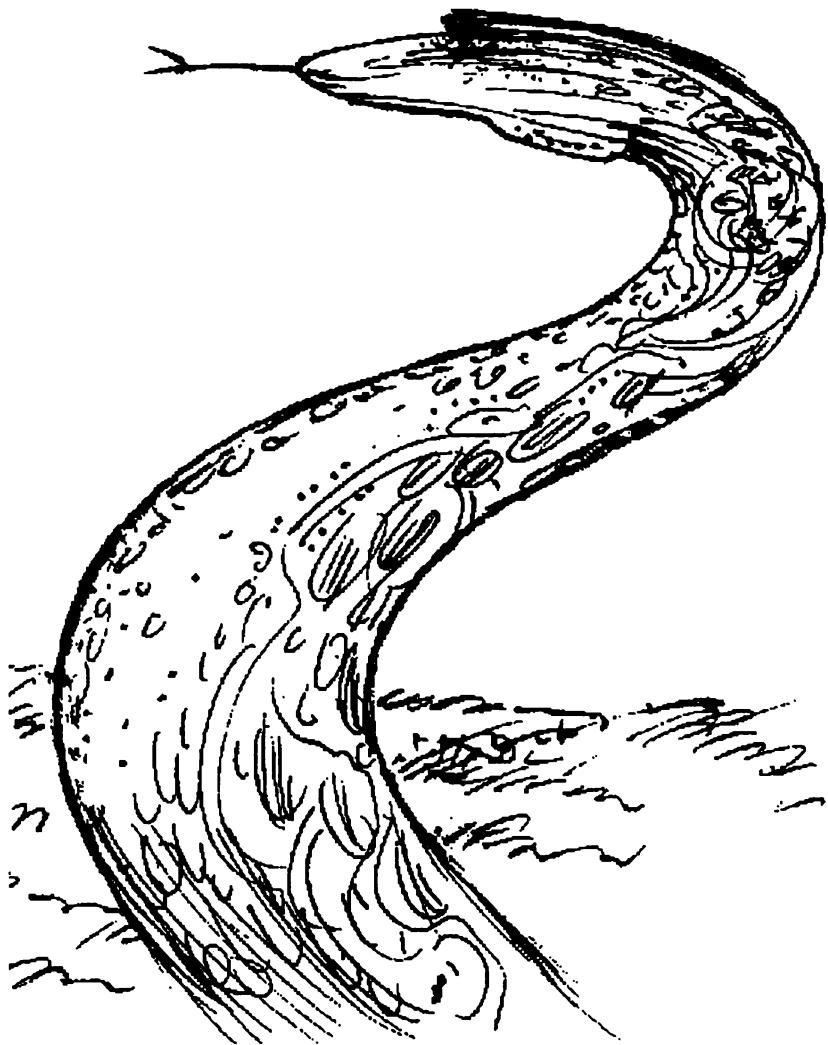
Jo lajee` lajaléng!` jó!` nuu` i cajmeáang`
Fidiée`, mi!` bing! i dsíng!~gui tiìng` jmigoo` lajee`
lajaléng!` ne' do.

Jo cōo` jmíi~ cangoquiéeng` i mi!` do cáang` i
dseamf` do jo cajmingi!`reiñ` do lala:

—¿Su cuøb!` Fidiée` jalé!` ofíi` e sea` e dsíi`
iá` la e cø!`na`?

Joba` cañíi` i dseamf` do jo cajíñ!`:

—Coob` e 'ma` na e ja` cuøøng` niquiee~naa`
ofíi` quiá!~, co' Fidiée` jíñ!` e song caquiee~naa` e
jo, joba` nijúum~baa` jóng, dsu` jalé!` e caguiee~naa`
cuøøm` lí` quiee~naa` ofíi` quiá!~.

Jo mi~ cangí~ jo, i mi~ do líco' cajmigóo` bre'
mi~ cajíng~-ne' lala:

—Ja` já~- e nijúung~-na'. Co' 'ñia' Fidiéé~ ñir'
e song cacu'~na' e ofíí~ quiá~- e 'ma` na, dsifí~ lajób
nilíñí~na' jalé~ e guiú~ cóo~gui jalé~ e ja`
dseeng~, joba' ni'uíng~-na' lafa' Fidiéeb~ jóng.

Jo mi[~] cangá⁻ i dseamf[~] do e dsíng^{^-} jlo[^]
jnéeng⁻ e ofif[~] do, joca'f[~] dsíir['] e jlob[^][^] jmeá[~],
jogui lifiñ⁻ e milím⁻ nilí[~] song nilitiñ[~] laco'gui la
tiing[~] 'ñia'[~] Fidiée[~], joba' cacu[']bre e ofif[~] quiá^{^-} e
'ma[~] do, jocacu[~]bre do.

J_o lí⁻ jo, cacuø'r' i dseañu'^ quiá'r⁻ do, jo
cacub[^] i^ cajo.

Jo dsifí' lajob calilí'r^ e ngír' ringúuiñ', jo
dsifí' lajob ca'míir' má'^ 'ma` güiñí'^ jo cóo'^ e job
cajmícáaiñ'^ lotáaiñ'^.

Jo mi~ nica'lóo~ e nijaquiéeng' e ti' li~ niquiáang'~ iee` ie~ jmii~ jo, laji` huáaiñ~ do canúur~ e guifé~ Fidiée~ fi' dsíi' e ia` Edén li~ teáaiñ'~ do, jo dsifi' ladob ca'méeiñ` quiá!~ Fidiée~ co' caføm'~bre mi~ canúur~ luu~ dsea` do.

Joba' cató!~ Fidiée~ i dseañu~ do jo cajíñ!~:

—¿Jie~ fi' táan'?

Joba' cañíi~ i dseañu~ do quiá!~ Fidiée~ jo cajíñ!~:

—Canú~u e guifó~ba', joba' dsíng!~ cafón'~n e nimáang~ 'nu` jnea~ e rìngúun'~n, joba' ca'meen~ quií!~.

Joba' cajíng!~ Fidiée~ casí'r~ i dseañu~ do:

—¿I~ i cajmea'~ 'nu` júu~ e ngi~ rìngun'~?
Jaa~, dsu' líi~ nicaquié~ba' e ofíi` e cuø' e 'ma` e nícaffi~i 'nu` e ja` cuøøng` cu'^ ofíi` quiá!~ do, joba' nícalilí~n náng e ngi~ rìngun'~.

Joba' cañí` i dseañu' do quiá' Fidiéé` jo
cajíñ':

—I dseamí` i cacuóøn' jnea~ do, í` bing' i
nicacuø' e ofíí` do, joba' cacú' baa.

Jo cajíng' Fidiéé` casí'r` i dseamí` do:

—¿Jiali' cajmee' lajo?

Joba' cañíi` i dseamí` do quiá! Fidiéé` jo
cajíñ!:

—I mi` nabing! i cajmigóøng` jnea~, joba'
cacú! u e ofíi` do.

Joba' cajíng' Fidiée casf'r' i mi' do:

—Uiing~ quiá' e nícajmee' na, joba' nicuóó' o'nu` coo` iihuít' e ga`gui lajee` lajalé', co' lati' lana ningf' e jñu` lotu` fi' ladsée' ni~ uó'. Jo lajaléng' sijú' cōo` gui lajaléng' sijú' i dseamf' na eáam' nilí 'ní' máang` rúng' na'. Co' jaléng' sijú' contøøm' nijmér' quijí' e nicú' re' lutíi' jaléng' sijú' i dseamf' na, jogui jaléng' sijú' i dseamf' na contøøm' nijmér' quijí' e niniúuiñ' mogui jaléng' sijú', jo lajoba' njngáng' neiñ'.

Jo lí' jo, cajíng' Fidiée casf'r' i dseamf' do lala:

—Mi~ niliseeng` yuu` quíi', eáam' nicá' iihuít', jogui eáam' nili'iin' e guiin' cōo' dseañu' quíi', jogui cajo í' bre dsea` niquiá'r' nu` ta~.

Jo mi~ cangf' jo, lalab cajíng' Fidiée casf'r' Adán:

—Jogui 'nu', co' cajmée' ba' náu' jalé' júu' quiá' dseamf' quíi' e cacu' ba' e ofíi' e cafíi' i'nu' e ja` cuóøng` cu' do, joba' lati' lana 'né' nijme' ta~ iib` jo lajoba' nilí jalé' e ni'u' nicó'.

Jogui nabi nicuø̄ jalé̄' 'matóō' fī' nī guóō' uø̄̄,
jogui lana 'né̄ nijmitaanḡ uø̄' cõō' jalé̄' onuū.
Jō lajob nitáan̄' fī' jmigüí̄ cartī' mī̄ nijúun̄'.
Jō ni'uíinḡ-tū layaanḡ guóō', cō' cõō' e job
cajmeán̄-n̄ 'nū'.

Jō mī̄ cangf̄̄ jō, Adán catéer̄̄ e siī̄ dseamf̄̄
quiá'r̄̄ Eva, dsūcō' ī dseamf̄̄ í̄ binḡ' ī nilíinḡ̄
ni quiá'jalénḡ' ī niliseenḡ̄ cøønḡ̄ guī fī' la'únḡ̄
fī' jmigüí̄̄.

Jo lf̄ jo, cóo!̄ loō jó!̄ cajmée` Fidiée` st!̄ i
dsea` do jogui lalab cajíñ!̄:

—Lana i dsea` na nitiññ` lafa' yeē baa', co'
niñi'bre ē jalé!̄ ē guiá!̄ cóo!̄ gui ē jalé!̄ ē ja`
dseeng`. Jo ja` nijmeáng` ē nicú'r` ē ofii` ē cuø' ē
'ma` ofii` ē jmoo` ē seeng` dsea` latā do.

Joba' ca'uóom` Fidiée` i dsea` do e fi' dsíi' e
iá` Edén do, jo casiing` neiñ' do e cangojméiñ'` do
ta~ fi' caluub` e iá` do.

Jo lí` jo, casíing` Fidiée` tú` 'ni' míing`~
ángelos quiá'r` i cangojmée` í` e iá` do e laco' jo`
ii` nidsitáang`~ e fi' dsíi' jo e nicú'r` e ofíi` e cuø`
e 'ma` e jmóo` e líseeng` dsea` lata~.

Mi~ canaang` liseeng` jóo'

Adán cóo'~ Eva

(Génesis 4–5)

Jø mi~ cangf` e ca'uøøng` Adán cóo'~ Eva e fi'
dsíi' e iá` Edén do, jø i Adán do caquiam'~bre cóo'~
dseamf` quiá'r~ Eva, joba' i Eva do cacóiñ~ jaang`
yʉʉ~ siñáu^. Jø mi~ caliséiñ~ do calísír` Caín. Jø
mi~ li~ quíng` guì lajø, jø cangoquieeiñ~ jiéng~` guì,
jø i~ calísí` Abel.

Jó mi~ cacuáng~ i Caín do, cajméer` ta~ jni' fi' ni~ guóo'~ uó~,

jogui i Abel do cajm  er` ta~ në jo'se` .

Jo coo` jmíiñ~ casíiñ~ lají` huáaiñ~ do e
liím~ba' e 'né~ niguiár~ e quiá'~ e nicuó'r~ Fidiée~.
Joba' i Caín do caguicar~ tú~ 'ni' jalé~ e ro'r~ fi'
ni~ guóo!~ uó^ fi' li~ jmóor~ ta~, jogui i Abel do
cajngaiñ'~ coo` tú~ míing!~ jo'se~. Jo jalé~ e jo
caguiar~ e li~ cajme'r~ nife~ quiá'r~ lajaang~
lajaaiñ~. Jo lifa' eáam' catí` dsíi' Fidiée~ jalé~ e
caguia' i Abel do, jo dsu' ja` catí` dsíir' jalé~ e
caguia' i Caín do; jo uíi!~ e joba' sóong^ caliguíing~
Caín.

Joba' cajíng!~ Fidiée~ casí'~reiñ' do lala:

—Caín, ¿jialí'~ jmiguíing^ uó!~? Cofa' mi~
cajmée!~ laco'gui cajmée` i rúng~ na, joba' catíb`
dsii~ jóng. Jogui song ja` nijme!~ e guiú~ jíi!~ laco'
jíi!~, joba' dseáam!~ jóng e nitén~ fi' ni~ dsee~.

Jo dsa' i Caín do ja` cali'iiñ~ fa' cajméer`
náu'r~ lajíi!~ e júu^ e cajíng!~ Fidiée^.

Jo mf~ cangí` gui jo, coo` jmíiñ~ cajíng!~ Caín
casí'r~ i Abel rúiñ` do:

—Abel, má~aa' madsingí`teáa' lacaang` fi' jee~
mó`.

Joba' mi~ caguilíiñ~ e li~ ngolíiñ~ do, job
cajngang' Caín i Abel rúiñ~ do.

Jo mi~ calí~ lajo, ja` catí~ dsíi~ Fidiée~ lajíi!~ e
cajmée~ i Caín do, joba' cajmíngi!~ reiñ~ do jo
cajíñ!~:

—Caín, qjnang~ i Abel rún~?

Joba' cañíi~ Caín quiá!~ Fidiée~ jo cajíñ!~:

—Ja` ñii~ jnea~ la, co' o' jnea~ dsea~ ngíi~
jmoo`re í^.

Joba' cañíi~ Fidiée~ jo cajíñ!~:

—Caín, nañí' fa' ja` íin~ jmée!~ jnea~ júu^,
dsu' niñí~ baa guíá~ e nicajngam'~ ba' i Abel rún~
do, jo uíi!~ e nicajmee!~ lajo, joba' latí~ lana nicá!~
jalé!~ iihuíi'. Co' mi~ njngá!~ fi' ni~ guóo!~ uó^,
ja` ee` 'ga'~ líi~ nisiti!~. Jo lí!~ tá!~ ningfi!~ fi'
la'úng~ fi' jmigüí~ e ni'no!~ guóo!~ uó^ e guíá~ guí,
jo dsu' jíi!~ coo` guóo!~ uó^ e niguié!~ do ja` 'ga'~
li~ nicuó~ jalé!~ e njngá!~.

Joba' cañíi` Caín quiá' Fidiée` jo cajíñ' :

—Ja` nité` e lí` i jalé` iihuíi` e nicuó` jnea~.
Jo song lajobi 'né` ningíi` e tá` ngíi` fi` la'úng` fi`
jmigüíi` , joba' 'gó` baa fíng song ii` njngáng`
jnea~.

Joba' cañíi` Fidiée` quiá' Caín jo cajíñ'
casí` reiñ`:

—Doñi` ii` i iing` njngáng` 'ná` , guié`
'lé` gui niñíiñ` jalé` iihuíi` laco'gui e cajmeáiñ`
'ná` .

Joba' cajmée` Fidiée` e liing` Caín e laco' jií`
jaang` ja` ii` njngá` quiá'r` doñi` jié` fi` lí`
niguiéer` . Jo cangó` bre cangogüear` fi` coo` lí`
huíi` eáang` . Jo mi` lí` quíng` gui lajo, jo cacum`
guóor` , jo caliséng` jaang` jóor` i calisi` Enoc. Jo
mi` cangf` jo, i Caín do cajmér` coo` fií` , jo fi` job
caguár` . Jo laco' ngoo` jií` , i fiim` sijur` caliséng` .

Jo i līing~ i sijur~ do cajmér` ta~ áang`
jaléng` jo'se~, jogui i līing~gui cajmée` ta~ bó`
lúu~, jogui i līing~ cajmée` ta~ tiñí~.

Jo i Adán do cóo'~gui i dseamf` quiá'r~ i sii`
Eva do, eáam` fi'í^ calfiñ~ dsu' uíi` e cajúng` i
Abel do; jo dsu' mi~ cangf` gui lajo, calisém` bi
jóor~, jo i jóor` i catí` gaang` do calisí` Set. Jo mi~
cacuáiñ` do, cacum` guóor` jogui caliséng` jaang`
jóor` i calisí` Enós. Jo i Enós do cóo'~ jaléng`
dsea` sináu^ quiá'r~, í`bing` i la'uii` canaang`
jmiféng` Fidiée`.

Jo jaang` dsea` siju` i Enós do calisí` Enoc. Jo
i Enoc do contøom` cajmér` náu'r~ júu^ quiá`
Fidiée`, jo uíi` e joba` ja` cajúiñ` fi` jmigüí` la, co'
lají` bre catø` Fidiée` 'ír` fi` ñiff`. Jo lajob calfiñ~,
joba` jíi` jaang`gui dsea` jo` ii` cangá`gui quiá'r~.

Jo i jóo` Enoc la'uii` do calisí` Matusalén, jo i
dseañu` í` cajúiñ` cartí` mi~ cadsí'r~ 969 jíi`.

Jo jaang` guiee` i Matusalén do, íb` i calisí`
Noé.

Mi~ ca'á ` jmii` fi` la'úng~ fi` jmigüí`

(Génesis 6-9)

Jo mi~ cangá~ Fidiée~ e sóong~ nifiiing~ dsea~ jmigüí` jogui contøøm~ i` dsíir~ e njmér~ jmang~ jalé~ e ja` dseeng~, jøba' sóong~ cajo!~ dsíi` Fidiée~ dsu' e cajmeáaiñ` dsea` jmigüí` lami~ uiing~. Jøba' cajíñ~ e lijiuung~ dsíir`:

—Ja` ee` ta~ cali'íing~ quié~ e jíi!~ cøo` e cajmeán~n dsea` jmigüí` , jøba' dseáang` gui dsii~ ni'íim~baare fi` ni~ guóo!~ uø~ jmigüí` coliing~ cøo!~ jaléng~ jó!~ i seeng` .

Jo dsu' jee~ jaléng~ dsea` jmigüí` i seeng` ie~ jo niquiéem` jaang` dseañu` i sii` Noé. Jo jíi!~ i dseañu` i` bing` i njmoo` náu` lajalé~ ta~ quiu` Fidiée~. Jogui niseem` gaang` jøor` cajo, jaang` i sii` Sem jogui jaang` i sii` Cam jogui jaang` i sii` Jafet.

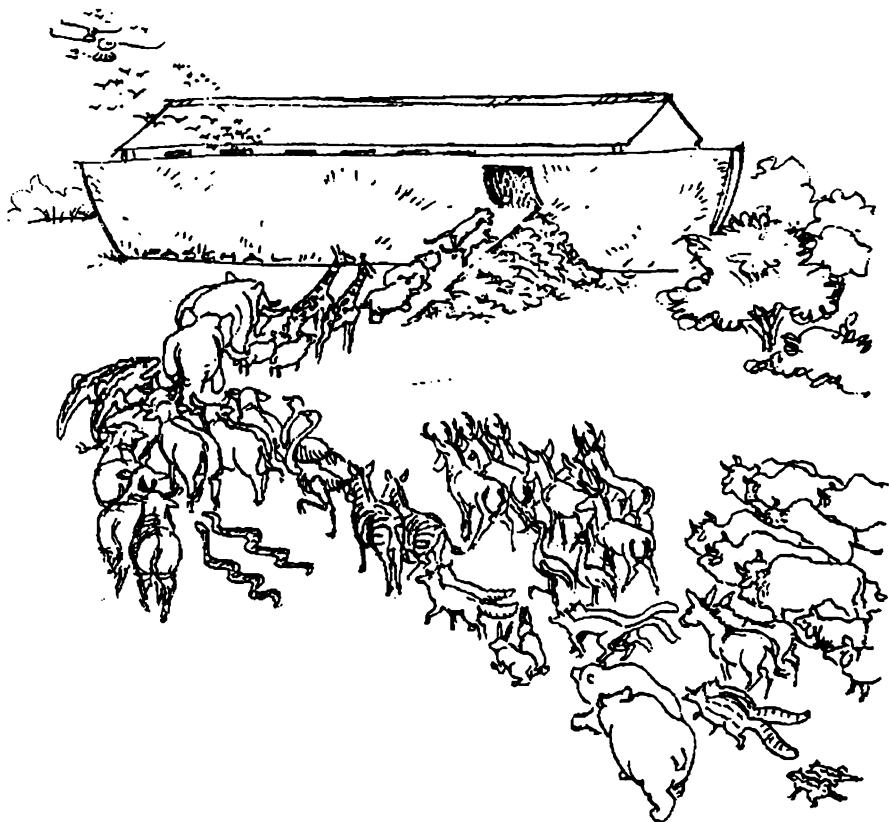

Jo coo` jmii~ cajíng` Fidiée` casfi'r~ Noé:

—Nica!'fi dsii~ e ni'íim~ baa jaléng` dsea` jmigüí~ i seeng` fi' ni~ guóo!~ uø^ co' sóong^ nírøøiñ~ dsee~ jogui dseáng` contøøm~ i' dsíir~ e nijmér~ jmang` jalé~ e ja` dseeng`. Jo dsu' nilaam~ baa 'nu` coo!~ jaléng` dsea` sinúu^ quíi!~. Joba! lati' lana iin~n e ninaan!~ nijmée!^ coo` móo' e fe` eáang', jo nijme!^ coo!~ layaang~ 'ma`.

'Jo fi' lí!^ dsíi' jo 'né~ jmée!~ e quiéeng` jmiguiu' jníing!~. Jo 'né~ nisúu!^ cuii' lacaang` lí!^ li' dsíi' coo!~ lacaang` lí!^ li' caluu` e laco' ja` nidsi'a~ jmii~ lí!^ li' dsíi'. Jo 'né~ nijme!^ e cuee` e móo' do 135 metros jogui 23 metros lí!^ li' ú` jogui 135 metros lí!^ li' ñíi'.

'Jogui 'né~ nijmée!^ 'ni' fíng~ 'náu' lí!^ li' dsíi'. Jogui 'né~ quiéeng` coo` o'ná^ jogui coo` otoo` cajo. Joba! mí~ niteán!~ e nijmée!^ jalé~ e nicafá!~ a na, joguiba' nijmee~e e nitú~ jmii~ fi' ni~ guóo!~ uø^ jmigüí~ carti' ni'íing~ lajaléng` i seeng`. Jo dsu' coo!~ 'nu` nijmee~e coo` júu^ tíguá', co' jíi!~ 'nu` bing' i ni'í` dsíi' e móo' do colíing~ coo!~ dseamf` quíi!~ jogui jóo~ jogui dsea` míloo~ quíi!~ cajo.

'Jogui lifa' 'né̄ tam'̄ba' cajo fi' dsíi' e móo'
do langfiinḡ íinḡ jó̄ i seenḡ fi' jmigüí̄, jaanḡ i
ñū jogui jaanḡ i ieē, lí̄ lajalénḡ t̄a' jogui
jalénḡ i dsijñúunḡ uó̄ jogui jalénḡ i sea` quiñ̄
tiī. Jogui 'né̄ tam'̄bi' cajo guié̄ jmíinḡ jó̄ i
cuóønḡ nicuóñ̄ jneā fi' nifē mī ningf̄ e ni'á̄
jmíī.

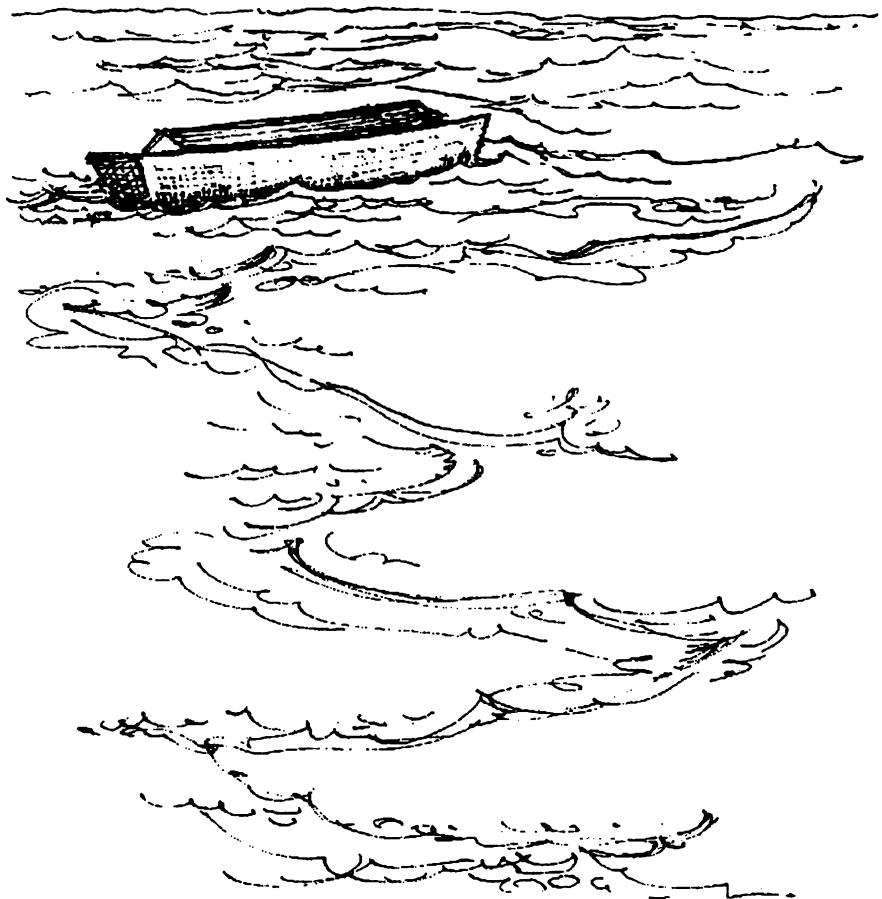
'Jogui cajo 'né' 'mea^ba' jalé' e u'^ cø'^na'
jogui jalé' e fí' gø' jaléng' i jó' í'. Jo e fí' dsíi'
e móo' do ja` ee` fí' niliseeng` na' jíi'~ coo` jogui
ja` ee` nilíng` na' cõo'~ e jmíi' do cajo.

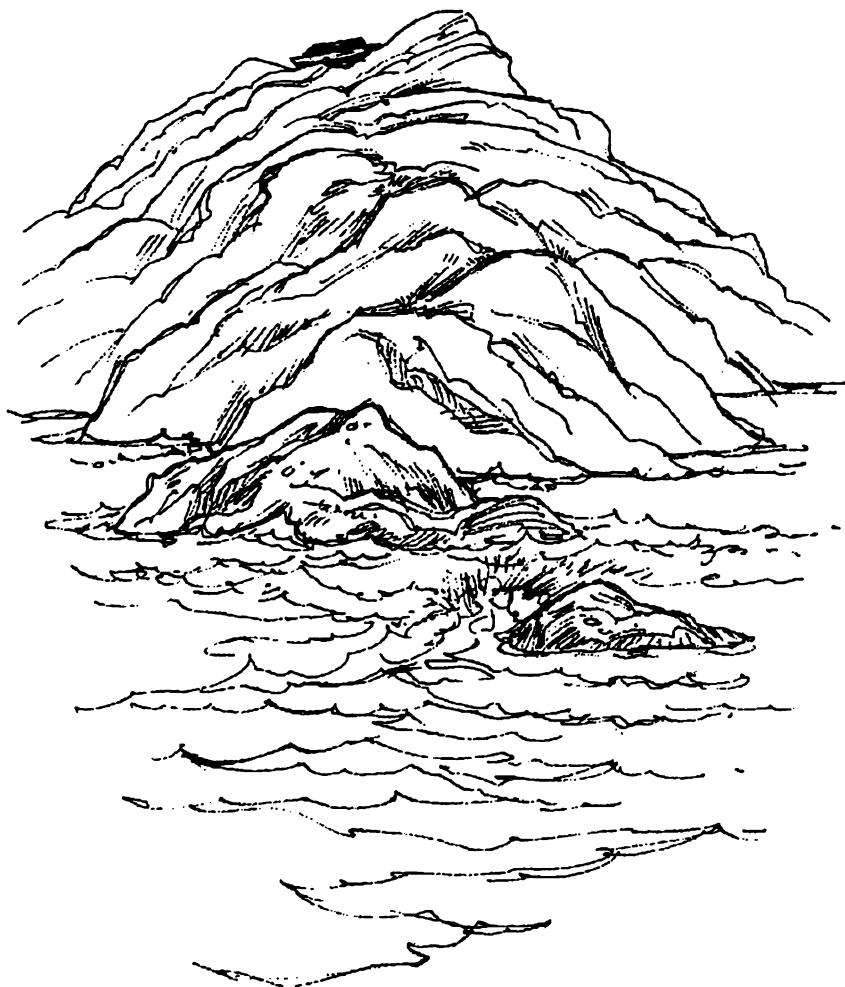
Jo Noé cajmée` bre náu'r~ jíi'~ laco' ta~
caquiú' Fidiée`. Jo mi~ catáng' Noé e jmóor` e
móo' e fe' do, joguiba' cajíng' Fidiée` e ni'ír~ fí'
dsíi' jo cõo'~ dseamí` quiá'r~ cõo'~ gui laji` gaang`
jóor` jogui cõo'~ laji` gaang` dsea` miloo~ quiá'r~
jogui cajo cõo'~ lajaléng' jó'. Jo mi~ cangi` jo,
joguiba' cajníi' Fidiée` jní~ quiá'~ e móo' do. Jo
ie~ jo canaang` e tuu` jmíib'.

Jo ie~ jo ningoo` Noé 600 jíi`.

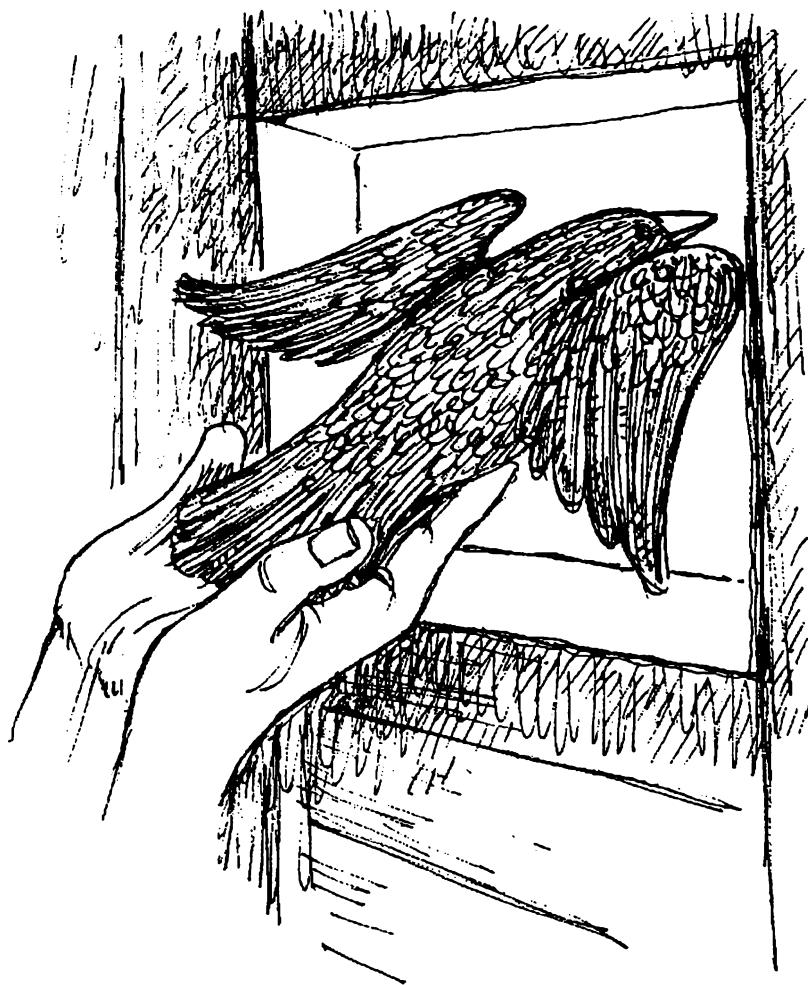
Jo dsu' ie~ jo dseáng' sii` jiu catuu` jmíi'. Jo
lajo cajmée` lajee` tuló~ jmíi` jogui tuló~ uóø` . Jo
coob` mi~ canaang` á` jmíi` fí` latøøng` fí` ni~
guóo'~ uó~, jo canaang` caquib` jo canaang` im' e
móo' do fí` ni~ jmíi` .

Jo coob` mi~ caquib` jalé' mó' e níi' eáang',
jo cajúm` jaléng' dsea` cõo'~ jaléng' jó' i seeng`
fí` jmigüí` . Jo ie~ jo jíi'~ Noé cõo'~ jaléng' dsea`
sináu` quiá'~bre caláaiñ` cõo'~gui jaléng' jó' i
teáang'~ fí` dsíi' e móo' do.

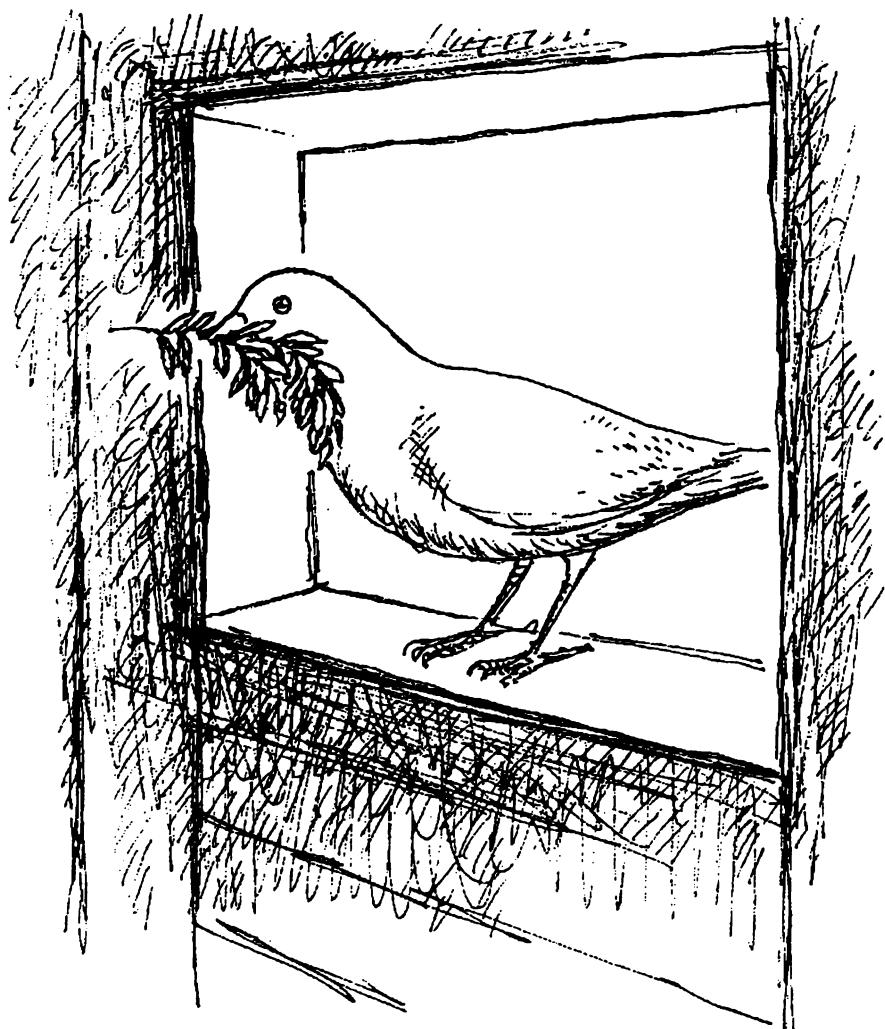

Jo mi[~] casúung⁻ gaang[`] quiúung⁻ si[^] lajo,
joguiba' cajmée` Fidiée<sup>ˇ</sup> e canaang<sup>`</sup> cajgó⁻tu jmii^ˇ.
Jo laco' ngóo' jiée^{`</sup> e jmii<sup>ˇ</sup> do, canaang<sup>`} jneem[`]tu
uó⁻ quiú^ˇ. Jo e móo' do caje^ˊ fi^ˊ coo[`] yá![^] mó[^]
li[~] sii^ˇ Ararat.

Jo coob` mi~ caneáa' Noé e otoo` quiá!^- e
móo` do, jo caleáaiñ` jaang` cuervo i cangojóø^ su
ni^qui^ugu^u ` guóo!~ uø^- . Ds^u' caguiém'^tu i ta' do, co'
mi'noo` bi a~ jmii` fi' ni~ guóo!~ uø^ jmigüí` .

Jo mi~ casúung~ guié~ jmif~gui lajo, joguiba'
caleáang` Noé jaang` mee~. Jo nijaquiéeng` e
niná` e jmif~ jo mi~ caguiéng`tu i mee~ do calé`
catú` fi` dsíi` e móo' do, jo niquiée`re' coo`
ma'ma~ e guicú`^ fi` mo'oo`re'. Jo joguiba' calilí`^
Noé e ni'le` quiub` guóo`^ uø^ jmigüí`.

Jo mi~ cangf`gui guié~ jmif~gui lajo,
caleáam`tu*r* i mee~ do calé` catú~, dsu' jo`
caguiéng`tu i mee~ do fi` dsíi` e móo' do. Joba' i
Noé do calilí'r^ e jlob`^ niquiu ` guóo`^ uø^
jmigüí` . Jo joguiba' caneáar' jnif` quiá`^ e móo'
do.

Jo dsu' caje`bir fi` dsíi` do tu`^ 'ni`
semáang`gui mi~ cangf` lajo, carti` mi~ cajing`
Fidiée` lala:

—Noé, júu` fi` dsíi` e móo' na coo`^ dseamf`
quií`^ coo`^gui jaléng` jóo`^ coo`^gui jaléng` dsea`
míloo` quií`^ . Jogui uøong` cajo lajaléng` i jó`^ i
teáang`^ dsíi` na, jogui güiguilíing` ne` fi` la'úng`
fi` jmigüí` jogui güiliseeng` fíing` jóo`re` cajo.

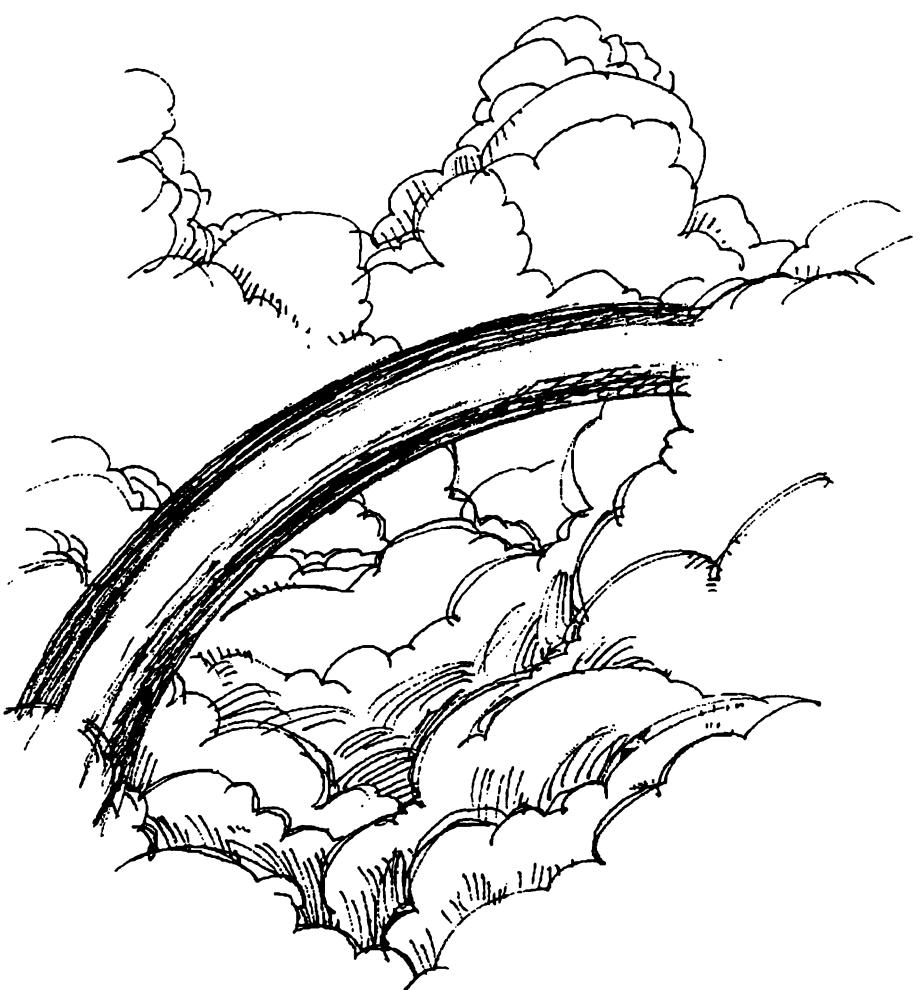
Jo mī̄ cangf̄̄ e cagüif̄̄ Noé cōo!̄ jaléng!̄
dsea` sínáū quiá'r̄ cōo!̄ jaléng!̄ i jó!̄ do fī̄ dsíī̄
e móo' do, joguiba' cajme'r̄ cōo` nife!̄ cōo!̄
layaanḡ cuȳ̄. Jo lf̄̄ jo, cajngaiñ!̄ cōo` tú̄̄
míing!̄ jó!̄ cōo!̄ guì cōo` tú̄̄ míing!̄ tā̄ i
cacuøiñ!̄ Fidiéē e fī̄ nife!̄ do.

Jo mī̄ cangá̄ Fidiéē jalé!̄ e cajméē Noé do,
sóonḡ cali'iáanḡ dsíir̄, joba' cacuør̄ júū quiá'r̄
jo cajíñ!̄:

—Jíi!̄ cōo` néé!̄ jo` nijmeē e e ni'á̄ jmíī̄ fī̄
nī̄ guóo!̄ uø̄ jmígüí̄̄ uíi!̄ dsea` jmígüí̄̄, joguì
jo` ni'íin̄̄ n cōo!̄ jmíī̄ lajalénḡ dsea` cōo!̄ guì
lajalénḡ jó!̄ latā róō jmígüí̄̄, nañī fa' jialguì la
jmóō dsea` jmígüí̄̄ lajalé!̄ e gā. Joguì nirób̄
jalé!̄ e nijní̄ dsea` fī̄ nī̄ guóo!̄ uø̄ jmígüí̄̄,
joguì niliseab̄ jíī güíī cōo!̄ guì jíī guinéē
cōo!̄ guì e jmíī̄ joguì e uøø̄ cajo.

Jo lf̄̄ jo catáng!̄ Fidiéē güea!̄ Noé cōo!̄
lajalénḡ dsea` sínáū quiá'r̄ jo cajíñ!̄ casf!̄ reiñ!̄

—Güiliiseenḡ joō na', joguì güidsifinḡ na',
joguì güiní̄ na' fī̄ la'únḡ fī̄ jmígüí̄̄.

'Co' 'ná'b' dsea` niquia'^na' ta~ quiá'~
lajaléng'~ jó'~ i seeng` fi' jmigüí~. Jo lajaléng'~ jó'~
cóo'~ gui lajalé~ onuu` e jmeá~, e joba' nili'ing^ ta~
quíi'^na' e nicø'^na', jo lifa' ja` dseeng` e nicø'^na'
jmi~ jó'~, co' la'eáang' cóo'~ e joba' e seeng` ne'.
Jogui cajo song jaang` dsea` cajngaiñ'~ jaang` gui
dsea~, joba' dseáng'~ 'né~ júum~bre' jóng, co' lajoba'
ni'íñ'~ iihuíí~ cuaiñ~ quiá'~ lajíi'~ e nica'léer' do.

'Jogui cajo nicuø'baa júu~ quié~e e jo`
nitá~gui jmíi~ e huíing' jíi'~ laco' nicatuu~, jo
lajoba' jo` dseáang'~ e ni'íng~gui dsea` jmigüí~
o'gui jaléng'~ jó'~ cajo. Jo e jo nicuø~ li~, co' lana
nicajmé~e e nisí'~ coo` cuu~ fi' yá'~ jmigüí~ e
jnéeng~ langíing^ íing'~ i' mi~ tuu~ jmigui'~ jogui
mi~ tíi' capí'~ iee`. Jo e joba' nijmé~e e laco'
niguiéng'~ óo'na' e júu~ quié~e na.

**Mi~ cajmée` Fidiée` e calísíng~ jmíi`
e fé!` dsea` jmigüí`**

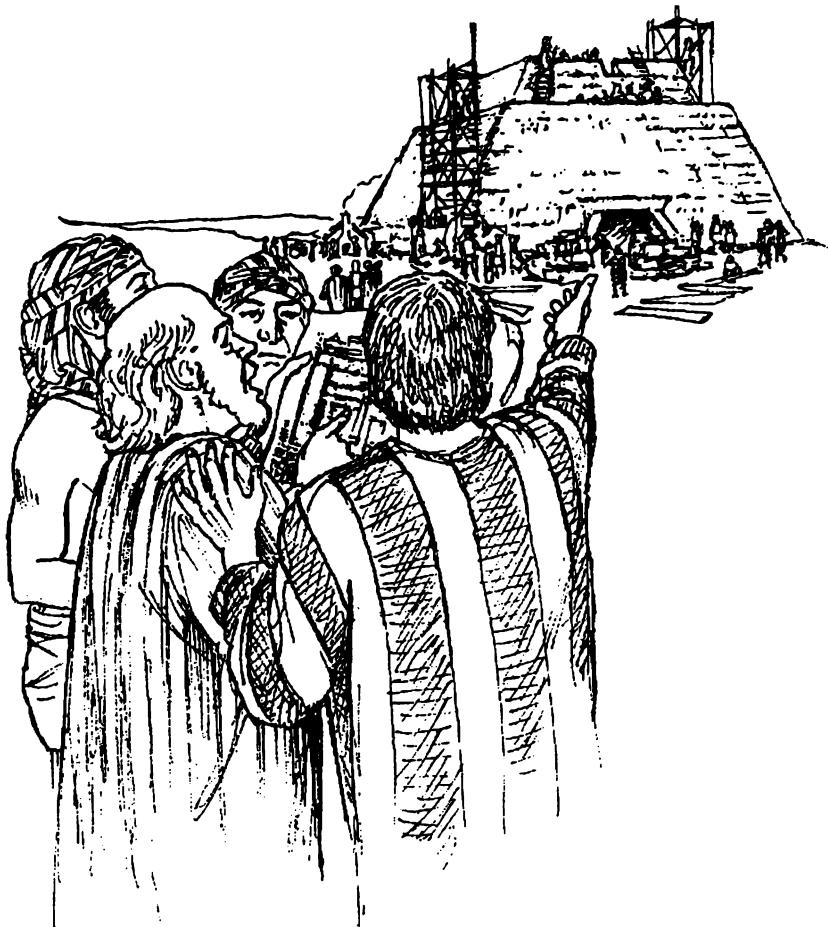
(Génesis 11:1-9)

Jo mi~ cangí` e ca'á` jmíi` fi` la'úng~ fi`
jmigüí`, lajaléng` i dsea` i caláang~ do eáam'
fiing` jóor` caliséng` , jo lajobj mi~ canaang` tu e
caliséng` tu dsea` fi` la'úng~ fi` jmigüí`. Jo laco'
ngóo` dsifíñ~, i fíim`bing` caje` fi` coo` guóo` uø^
li` sii` Sinar. Jo ie~ jo lajalém` dsea` jmigüí` fé'r`
ca'íng` jmíi`.

Jo coo` jmíi` casíñ~ lajaléñ~ do jo cajíñ`:

—Majmée`naa! coo` torre e níi` eáang` e
niguiée` catí` yá` jmigüí`. Jo lajobj nili'gøng`naa!
lajalé`naa!, jo lajoba` ni'ié`naa` colíng` jo ja` lí`
tá` née`naa` fi` la fi` na la'úng~ fi` jmigüí`.

Jo dsu` mi~ cangá` Fidiée` e nicanaang` i
dsea` do e jmo'r` e torre do, joba` ca'í` dsíir`:

—Lana n̄icanaang` dsea` jm̄igüí` e jmoor`
lajíi`~ e i' dsíir` yaam`bre, jo jíi`~ jaang` jo` ii`
quíi`~ jm̄ii`~ nijmé` e niquiúng`guir lajíi`~ ta`~ e
nijmóor`. Jo lajiim` bre fē'r` ca'ing` jmíi`, joba'
ngáiñ` quiá`~ rúiñ` jalé`~ e s̄iiñ` jo lajoba' jmóor`
jalé`~ e iiñ~. Jo dsu' lana nijmee`e e jma'quím`
jmíi` nifé'r` laca'iin`~, jo lajoba' jo` quíi`~ jm̄ii`~ fa'
ningáng`guir quiá`~ rúiñ` ee` go iiñ` e nisíñ`.

Jo lajob cajmée` Fidiée`, joba' jma'quím'
jmíi` café` i dsea` do laca'íng` ca'íiñ`.

Jo job mi` caquiuiñ` e jmo'r` e torre do, jogui
ca'uøøm`bre e fi` do cajo, jo joguiba' casijáiñ` fi`
la'úng` fi` jmigüí`.

Jo e li` lami` iiñ` nijmé'r` e torre do calisí`
Babel.

